

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 20 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 50 par.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Srečno in veselo novo leto!

SPOŠTOVANA DRUŽINA!

Izpolnite sklep letošnjih katoliških shodov: v vsako krščansko hišo krščanski časopis!

Svobodomiselno časopisje, bogato podpirano od velekapitalističnih bank in od vladnih mož skuša kot povodenj preplaviti naše ljudstvo, neopazno ga zaslužniti krvo-sesu - velekapitalu in centralizmu ter okužiti in zastrupiti njegovo mišljenje in življenje z usodepolnimi zmotami.

Branimo sebe, svoje družine, svojo svobodo in svojo bodočnost proti velikemu sovražniku kapitalizmu, ki dela iz nas izmozgane sužnje in proti svobodomiselstvu, ki nas ponižuje v pohotne zveri.

Ne sprejemajte v svojo hišo nobenega svobodomiselnega časopisa, tudi če prihaja brezplačno, zakaj najmočnejša trdnjava kapitalizma in svobodomiselstva je svobodomiselni časopis. Zato vam ga usiljujemo, četudi imajo ogromne stroške, ker vedo, da se jim končno izplača.

V vsako hišo krščanski časopis, najuspešnejše orožje proti kapitalizmu, centralizmu in svobodomiselstvu!

Belgrajska vlada končno sestavljena.

V Belgradu se bje najostrejši boj med liberalci (demokrati), s katerimi so najtesneje zvezani slovenski samostojneži na eni strani, ter radikalcem na drugi strani. Gre jim edino-le zato, kdo bo ohranil čim stalnejši vpliv v državi, kdo bi vodil prihodnje volitve, katerih izid je zlasti v juž-

nih krajih bistveno od tega odvisen, kdo bo imel državne vajeti v rokah.

V tem znamenju se je vršil tudi sedaj dolgi boj za novo vlado. Ker pa se demokratska (s samostojneži vred) in radikalna stranka zavedata, da v ljudstvu vsled svoje koritarske in izmozgovalne politike nimata zadostne opore, da bi mogli stalno ostati pri državnih jasliah, hočeta za seboj potegniti oboroženo armado. Na čigar strani je general, tam je moč, pa magar da je vse ljudstvo protivno.

In tako se je sedaj tik pred končno rešitvijo vladne krize razvil med obema velikima vladnima strankama boj za armado. Demokrati so zahtevali, da mora pasti sedanji vojni minister general Žečević, ki je pristaš »bele roke« in prijatelj radikalov. Demokrati pa so črnorokci in bi radi potom črne roke dobili armado v svoje roke, da bi potem z njo — ker nimajo večine — strahovali celo državo.

Kdo sta to črna in bela roka?

Po umoru Aleksandra Obrenovića in njegove žene Drage (1903) se je v Srbiji začelo pripravljati na osvobojevalne vojske proti Turčiji in Avstriji. Vlada — radikaleci so bili takrat na vrhu — je na zunaj delala s svojimi diplomati in s pomočjo Rusije, na znotraj pa je ustanavljala tajne organizacije (Narodna obrana), ki so pripravljale med ljudstvom razpoloženje za vojsko proti Turčiji in Avstriji. Toda nekaterim mladim ljudem zlasti oficirjem se je zdelo vladno delo prepočasno in so zato osnovali svojo posebno vojaško organizacijo, ki naj bi stvar pospešila, radikalno stranko kot nesposobno odstranila od vlade ter postavila na njeno mesto samostalce (sedanje demokrate). Ta organizacija se je imenovala črna roka, ker je bil njen znak naslikana črna roka. Kdorkoli je bil član te organizacije, je moral pod

smrtno kaznijo vse važne politične novice — zlasti državni uradniki so imeli to dolžnost — naznaniti tajnemu vodstvu organizacije. Črna roka je bila na eni strani smrtna sovražnica vsega, kar je bilo avstrijskega in turškega, na drugi strani pa tudi strastna nasprotnica radikalne stranke. Radikalom — njihove tajne organizacije, ki so bile seveda vladne, so se iz nasprotja do črne roke, začele imenovati bela roka — je bila črna roka silno neprijetna in jim je povzročala obilo težav, ker je bila to posebna vlada zase. Toda preganjali je niso, ker so bili časi za Srbijo pretežki in preresni, da bi se spuščali v notranje boje.

Toda ko so ob koncu vojne Srbi — radikali so bili še zmerom na krmilu — pod francoskim vodstvom zopet postavili fronto pri Solunu, so mislili radikali, da je čas črno roko kot njihovo nevarno politično nasprotnico zatreti. Povzročili so takozvani solunski proces, v katerem so bili odlični vojaški dostojanstveniki-črnorokci kot zarotniki ustreljeni, cela vrsta pa jih je morala v ječo, kjer so še zdaj. Toda črne roke radikalna stranka ni zatrla in boj med radikalno in samostalno (sedaj demokratsko) stranko se poleg drugega vrši še vedno tudi v tem znamenju.

Preden je bila torej sedanja vlada končno sestavljena, je demokratska stranka zahtevala, da gre vojni minister Žečević, ki je belorokci in da se izpuste črnorokci izza solunskega procesa na svobodo. Radikalna stranka pa se ni udala in ker se zdi, da je tudi dvor na njeni strani, so demokrati zaenkrat odnehal. Tako da je vlada sedaj končno sestavljena s to premembo, da dr. Žerjav ni minister ver, temveč minister za socialno politiko.

Ko je bila nova vlada zaprisežena, je pa vojni minister odstopil, češ da ne mora

ostati v ministristvu, kojega večina mu je že vnaprej izrekla nezaupnico. Kralj ostavke dosedaj še ni sprejel.

IZDAJICE NIMAJO PROSTORA V SLOVENSKI HIŠI. ZATO PROČ Z »DOMOVINO« IN »KMETIJSKIM LISTOM«!

Dejo v zakonodajnem odboru.

Zbornica ni nikdar sklicana, kadar pa je, je pa samo radi lepšega. Govoriti itak nima nič, zakaj pri nas vlada samo dožnja izvoljencev, ki izrabljajo državo v svoje osebne namene in v korist svojih prijateljev. Ta družba se imenuje belgrajska poródica, ki je popolnoma brezverska, moralno pokvarjena in propala ter močno

pomešana z židovsko krvjo.

Namesto zbornice dela zakonodajni odbor, ki je seveda slepo orodje belgrajske poródice in mu navadno vedno uspe, kar hoče poródica, ne ljudstvo.

Pretekli teden je ta odbor sklepal o »Upravi fondov«, to je državne hipotekarne, banke ki bi zbirala kapital vseh javnih ustanov kakor občinski, cerkveni, školski denar iz cele države, koristila bi pa samo Srbiji. Poslanec dr. Šimrak od ljudske stranke je odločno nastopil proti tej banki in je dosegel toliko, da velja pet let samo za Srbijo in Črno goro.

Tekom praznikov pa je bil sprejet zakon na vojne dobičke, zakon o davku na zemljišče ter zakon o nošenju orožja. Zemljiški davek je bil za Srbijo in Črno goro za trikrat znižan. Zloglasna obznana je ukinjena. Seveda sedaj, ko so se liberalci in socialisti polakomnili vsega premoženja komunistov.

strokovno izvežbanih moči za vseh 28 oblasti in priporoča, da se izvede zakon glede organizacije v posameznih srezih, ohrani pa še nadalje organizacija kmetijske službe v posameznih pokrajinah.

Sklepi.

Četrty in peti dan zasedanja se je razpravljalo o poročilih izvoljenih odborov in o stavljenih resolucijah. Storili so se sledeči sklepi:

1. Enoglasno se je sprejel načrt zakona glede zavarovanja zoper teco. V načrtu so se izvršile izpremembe v tem pogledu, da se je opustila določba, da ne dobe v slučaju toce občine, cerkvena in samostanska posestva odškodnine, da se majnim posestnikom precenjena škoda takoj izplača in da se v komisijo za cenitev škode izbere kmetovalec, katerega izvoli občinski odbor.

2. Soglasno se je sprejela resolucija glede naše železniške in tarifne politike. V predloženi resoluciji je posl. Pušenjak predlagal, da se znižajo tudi tarife za krmila, ne samo za hrano in da se z obzirom na dvojno železnisko akcijo na Dolenskem v resoluciji ne zahteva gradnja proge Kočevje—Severin, temveč le zveza Slovenije z morjem ter prepustiti rešitev spornega vprašanja strokovnjakom in krajevnim činitelem. Oba dodatka oz. spremembi se soglasno sprejmeta.

3. Hud boj se je vnel pri sklepanju o načrtu zakona o osebnem kmetijski kreditu. Večina odbora (4) je sprejela predložen načrt, po katerem se naj polovica kapitala, katerega da država na razpolago, podeli glavni kreditni zadrugi, za v zadrugah organizirane kmetovalce, polovica pa agrarni banki, katera se naj ustanovi, za neorganizirane kmetovalce. Manjšina odbora (5) je podala odvojeno mišljenje, v katerem zahteva večino sredstev za neorganizirane kmetovalce. Kljub temu da se je poudarjalo, da že danes štejejo zadruge 600.000 članov s približno tri milijoni družinskih članov, da je okrog 35% kmetovalcev združenih v zadrugah, kljub temu, da se je poudarjalo, da je skušnja povsod pokazala, da so edino zadruge sposobne rešiti vprašanje osebnega kredita kljub temu, da se je naglašalo, da bodo za druge, ako se jim da več sredstev na razpolago, pritegnile v svoj krog še več kmetovalcev in dale pobudo za ustanovitev novih zadrug, je manjšina vztrajala pri svojem stališču. Pri glasovanju je 12 članov poljedelskega sveta glasovalo za predloženi načrt zakona, 7 pa za odvojeno mišljenje manjšine.

4. Soglasno se je sprejela resolucija, v kateri se zahteva ustanovitev državnega hipotekarnega zavoda, poudarja, da na podeljuje zemljiški kredit le ta zavod, da naj se v to svrhu določena sredstva pri Upravi fondov in Narodni banki odstopijo državnemu zavodu, da naj se daje kredit tudi za naseljevanje in ureditev posestev pri izvajanju agrarne reforme, da naj posredujejo za zemljiški kredit zadrugarjem zadruge ter končno, da se čimprej izvede celi državni kataster ter zakon glede najmanjše mere posestva in prava nasledstva

Gospodarski obzornik.

Poljedelski svet.

Hipotekarni kredit za kmeta.

Tretji dan zasedanja je predaval tajnik Glavnega Saveza zemljorad. zadrug prof. dr. Lj. Prohaska o zemljiškem kreditu za kmeta. V svojem poročilu je predlagal, da naj se osnuje za zemljiški kredit, ki mora biti neodpovedljiv in se mora posojilo v letnih obrokih vračevati, poseben državni zavod. Zemljiški kredit za zadrugarje naj posredujejo in vrše nadzor nad uporabo zadruge. Zemljiški kredit naj služi za večje investicije, večje melioracije, nakup in prevzete posestev. V obširni debati je med drugim poudarjal poslanec Vladimir Pušenjak, da je vprašanje zemljiškega kredita zelo težavno, ker se pri nas točno ne razločuje med osebnim in zemljiškim kreditom; treba ljudstvo temeljito poučiti o svrhah, za koje se naj uporablja zemljiški kredit; strinja se s predlogom, da se za to vrsto kredita ustanovi državni zavod, vrše pa naj ta posel i v bodoče v Sloveniji občekoristne hranilnice (občinske, okrajne itd.), katere imajo v tem pogledu veliko prakso in so v splošno zadovoljnost kmetijskega ljudstva podeljevale zemljiški kredit. Poleg navedenih lastnosti zemljiškega kredita treba zahtevati, da mora biti za istega določena stalna obrestna mera, da smejo istega podeljevati le javni občekoristni zavodi, da so zasebniki izključeni in da morajo občekoristni zavodi prevzeti vse do sedaj obstoječe zemljiške kredite zasebnikov in bank. Izvolil se je odbor, ki naj izdela resolucijo, o kateri bo sklepal poljedelski svet.

O organizaciji poljedelske službe.

Načelnik ministristva dr. V. Stojkovič je poročal o organizaciji poljedelske službe. — V obširnem zakonu predlaga oblastno poljedelsko upravo in srezko poljedelsko upravo. Oblastno poljedelsko

upravo vodi upravnik s »sekretarom«, petimi strokovnimi poročevalci (za kmetijstvo, živinorejo, sadje- in vinorejo, kmetijske organizacije in agrarne odnose), potovalnimi učitelji, drž. ekonomski, voditelji srezkih poljedelskih postaj (drevesnic in trsnic itd.). Za vsak srez se ustanovi srezki kmetijski odbor, kateri obstoji iz zastopnikov občin (1 iz vsake občine) in iz dveh članov srezkega odbora, kakor to določa člen 98. ustave. Oblastni kmetijski odbor obstoji iz 1 člana kmetijskega odbora za vsak srez in iz 2 članov odbora oblasti, kakor to določa člen 98. ustave. Poleg drugih nalog je dolžnost kmetijskih strokovnjakov, da ustanavljajo, s strokovnimi sveti podpirajo in vodijo tečaje ter sodelujejo v tečajih, katere prirejajo zadrugne zveze itd. Med dolžnostmi državnih ekonomov je važna ta, da doženejo pri posameznih kmetih najboljše delovne načine, da o takih javno razpravljajo in da ustanavljajo vzorna posestva. Za vse kmetijske strokovnjake razun potovalnih učiteljev in voditeljev srezkih drevesnic itd. se zahteva srednja kmetijska šola in vsaj dve leti praktične kmetijske službe.

V dolgotrajni debati po poročilu je med drugimi posl. Vl. Pušenjak pozdravljal načrt zakona, katerega cilj je napredek kmetijskega stanu. Važna naloga čaka strokovnjake in to je izpopolnitev kmetijske statistike glede rentabilnosti posameznih gospodarskih panog, površine obdelanih in posejanih zemljišč, števila živine, elementarnih nesreč, žetve, trgatve itd. Nadalje govori o velikem pomenu vzornih posestev, izraža veliko zadovoljstvo radi tega, ker določa načrt zakona, da bodo kmetijski strokovnjaki pomagali pri osnivanju in vodstvu kmetijskih zadrug ter vršili nad njimi strokovno nadzorstvo; upa, da bo na ta način omogočen napredek obstoječih produktivnih zadrug in ustanovitev novih takih zadrug. Govornik izraža bojazen, da se ne bo moglo dobiti dovolj

5. Soglasno se sprejme z malimi spremembami predloženi načrt zakona glede poljedelske službe.

6. Soglasno se sprejme resolucija, s katero se zahteva, da se pravilnik o ustroju veterinarskega sosveta spremeni ter izpuste vse določbe, ki govorijo o tem, da ima veterinarski svet nalogo pečati se z vprašanji, tičočimi se živinoreje; ta vprašanja spadajo v delokrog poljedelskega sveta. Poljedelski svet obenem zahteva, da se da kmetovalcem večje zastopstvo v veterinarskem sosvetu, kakor to določa pravilnik.

7. Soglasno se sklene ustanovitev dveh odsekov, in sicer za študij agrarne reforme ter za prava nasledstva in najmanjše mere kmetijskega posestva.

8. Soglasno se sklene resolucija, da se naj vsem zadrugam podeli ugodnosti (prostost kolkov, poštnine, davkov), katere uživajo zadruge v Srbiji.

Z zahvalo predsedniku in članom poljedelskega sveta za uspešno delo, in s prošnjo, da se odzovejo vabilu, kadar ga spet sprejmejo, se zaključijo petdnevno zasедanje poljedelskega sveta.

Zadružni dan živinorejcev v Vel. Laščah.

Dolenjsko okrožje živinorejskih zadrug je sklicalo sestanek zastopnikov teh zadrug v torek, dne 20. decembra t. l. v Velike Lašče. Številno zastopane zadruge iz Št. Janža, Ambrusa, Strug, Dobrega polja, Sodražice in Velikih Lašč so po svojih zastopnikih napolnile veliko dvorano Zadružnega doma. Udeležencev nad 150.

Po 9. uri otvori načelnik okrožja gosp. Fr. Hočevar sestanek, pozdravi zastopnike oddelka za kmetijstvo, višjega živinorejskega nadzornika g. inž. Zidanška, Zadružne zveze A. Kralja, Kmetijske družbe g. C. Prijatelja, Gospodarske zveze gosp. Pavloveca, živinorejskega inštruktorja g. Zupana iz Celja in vse ostale zastopnike in povabljenе živinorejce. Izraža posebno veselje nad številno udeležbo kot dokaz, da započeto zadružno delo za povzdigo živinoreje že žanje uspehe ter preide takoj na dnevni red.

1. Tajnik okrožja g. Fr. Krištof prečita nato zapisnik v sklepih zadnjega sestanka na Grosupljem dne 16. avgusta t. l. ter ugotavlja, da so vse resolucije in sklepi tega sestanka poslani Pokrajinski upravi, oddelku za kmetijstvo, imele popoln uspeh. Tudi vsi ostali sklepi glede nadaljnje delovanja so se točno po načrtu izvršili. Torej jase dokaz v žilavem delovanju okrožja, da slede posvetovanjem in sklepom tudi takoj dejanja. Omenja upostevitev rodovnikov, izvršena predavanja po strokovnjakih, ki razumevajo naše težnje in izvršene nakupe plemenske živine za Črno goro, ki se je tam dobro obnesla.

2. Poročilo tajnika Zadružne zveze g. Kralja o prenosni pravil živinorejskih zadrug je bilo zanimivo in se je razvila živahna debata. Vsi zastopniki so ugovarjali visokim kolkovinam, raznim davščinam in drugim precejšnjim stroškom ter zahtevali, naj se dela na to, da se odpravijo in ome-

lijo, ker so zadruge vendar dobrodelne naprave in ne kapitalistična podjetja. — Sprejme se predlog živinorejskega inštruktorja Krištofa, da se izvoli komisija treh članov: zastopnika Zadružne zveze gosp. A. Kralja, oddelka za kmetijstvo gosp. inž. Zidanška in zastopnika okrožja g. Hočevarja, ki naj pravila času primerno preuredi.

3. Poročilo višjega živinorejskega nadzornika o sredstvih in načinu pospeševanja živinoreje, je bilo zelo stvarno. Razvidno je, da so se razpoložljiva sredstva v te svrhe z uspehom uporabljala, ter da so bile ravno živinorejske zadruge v veliki meri deležne teh sredstev vsled svojega živahnega in smotrenega delovanja. Pri zelo živahni debati k tej točki so vsi zastopniki izjavljali, da je vzdrževanje vseh vrst plemenjakov danes velika žrtev posameznikov, zato je nujno potrebno, da se uporabljajo državna sredstva v največji meri za vzdrževanje plemenskih živali, kojim pripisuje poročevalec največ uspeha v živinoreji. Izjavlja, da se bode tudi v bodoče enako postopalo, v kolikor bodo pač sredstva v te svrhe na razpolago. Se vzame z zadovoljstvom na znanje.

4. Poročilo g. Krištofa o vpostavljenih rodovnikih pri zadrugah v Ambrusu, Strugah, Dobropolju, Velikih Laščah in Sodražici, kjer se je izbralo in vpisalo 16 najboljših plemenjakov ter 191 krav, je zbudilo začudenje zlasti zato, ker je poročevalec sam izjavil, da je bil presenečen glede kakovosti izbranih plemenjakov in krav. V krajih, kjer se je pred 30 leti mogla kupiti najslabša vrsta živine, dobite danes najlepše bike in največ izenačenih, lepo oblikovanih krav. Razvidno je tudi, da se domača siva pasma krepko razvija in da je vpeljana enobarvna živina zboljšala obliko domače govodi. Pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo z velikim zanimanjem sledi temu delu in je dovolila za v rodovnike vpisane krave skočnine. Predlog poročevalca, naj se uspeh upostavljenih rodovnikov objavi v strokovnih in drugih listih ter naj se tem potem pozovejo vse ostale zadruge, naj poživijo delovanje in slede zgledom imenovanih zadrug, je bil sprejet.

5. Slednjič je sledilo poročilo živinorejskega inštruktorja Krištofa o zadružnih rodovnih premovanjih v septembru 1922 pri vseh onih zadrugah, ki vodijo poskušno molžo in imajo vpeljane rodovnike, ki se bodo ob tej priliki pregledali in vpoštevali. Taka premovanja so izborna vzgojno sredstvo ter se plodonosno uporabljajo v prid živinorejcem, ki se resno bavijo s pospeševanjem živinoreje. Tudi vse kmetijske korporacije so temu načrtu naklonjene.

Pri slučajnostih se je razvila na predlog g. župana Sinkovca iz Ambrusa živahna razprava glede zavarovanja živine. Sklene se, da predloži živinorejski inštruktor pravilnik tega zavarovanja, ki naj se naslanja na samopomoč članov zadrug pri prihodnjem okrožnem sestanku, ki se vrši spomladi v Strugah. Običajni vsakoletni sestanek dne 16. avgusta 1922 naj se vrši na zadružnem pašniku v Sodražici.

Na sestanku je govoril tudi zastopnik

Gospodarske zveze g. Palovec o zadružnem vnovčevanju živine.

Po živahnem razmotrivanju v vseh točkah dnevnega reda po zastopnikih zadrug, kakor tudi navzočih strokovnjakih, se je zahvalil načelnik za obilen obisk in stvarno razmotrivanje v upanju, da bo to posvetovanje rodilo uspeh, zaključil sestanek in kliče na svidenje pri prihodnjih sestankih v Strugah in Sodražici.

Gospodinjski tečaj.

(Beseda k gospodinjskemu tečaju na Boh. Bel.)

Na Bohinjski Beli se je vršil od 15. oktobra do 21. decembra 1921 10 tedenski gospodinjski tečaj za dekleta, stara nad 18 let. Tečaj je oskrbela domača Nabavna zadruga.

Tečaj sta vodili g. Jakličeva kot voditeljica in g. Lenica Černetova. Poleg domačih deklet je bilo na tečaju še 5 deklet iz sosednjih župnij. Tečaj je v vsakem oziru nad vse dobro uspel. Naravnost čuditi se je, kako je mogoče v kratki dobi 10 tednov obdelati tako ogromno učno stvarino in doseči tako povoljnih uspehov. Pouk se je vršil vsak dan od 8. ure dopoldne do 4. ure popoldne nepretrgoma po najnovejšem učnem načrtu, ki določa 150 ur za teoretični pouk in 240 ur za praktično vežbanje v kuhanju, pranju, ročnem in strojnem šivanju itd. Opoldne so imele vse gojenke skupno kosilo v tečaju, katero so si same pripravile pod vodstvom gospodičen učiteljic. Za vsak dan se je sestavil poseben jedilni listek in napravil dnevni račun. Imele so hrano, kakor je običajna pri srednjih meščanskih družinah, in je stala dnevno za kosilo za posamezno osebo povprečno 10 kron, če bi se vsa živila kupila po dnevni ceni. Ker pa je večina deklet prinašala hrano v naturalijah, so se ti stroški še zmanjšali. Pri sedanjih veliki draginji mora biti vsaka skrbna gospodinja varčna.

Poleg praktičnega nazornega pouka se je vsak dan več ur predavalo tudi splošno o gospodinjsstvu in lastnostih dobre gospodinje, o živinoreji, mlekarstvu, perutinarstvu, o sadjarstvu, vzgojeslovju in o zdravstvu s posebnim ozirom na zelo razširjene ljudske kužne bolezni: o jetiki, legarju, gržji, otroških boleznih, o bolniški hrani in postrežbi, o higijeni, o oskrbi in negi dojenčkov, o prvi pomoči pri nezgodah. Vsa predavanja so bila nad vse praktična in poljudna, primerna izobrazbi deklet. Vsa dekleta so z največjim veseljem obiskovala tečaj, četudi so imele nekatere vsak dan eno uro daleč do tečaja. Vkljub hudemu mrazu in slabemu vremenu so vse vztrajale do konca in ob koncu samo to želele, da bi se tečaj še za nekaj tednov podaljšal.

Da se je tečaj tako priljubil in tako dobro uspel, je pred vsem zasluga obeh gospodičen učiteljic, ki sta prvovrstno strokovno izobražene učne moči, ki sta znale s svojo ljubeznjivostjo in neutrudljivo požrtvovalnostjo — gospodična voditeljica Jakličeva še s svojimi bogatimi izkušnjami in prav specialnimi, samo njej lastnimi

metodami — tako izvanredno ogreti in zainteresirati dekleta za gospodinjski pouk.

Tečaj je obiskal tudi vladni svetnik, ravnatelj Rohrmann iz Ljubljane, ki je nadzornik in duša vseh gospodinskih tečajev v Sloveniji, kateri neprestano podarja, da je za izobrazbo naroda predvsem potrebna izobrazba naših gospodinj. Na tečaju se je mudil en dan, imel tudi sam večurno predavanje o živinoreji in podal dekletom mnogo prav zanimivih in koristnih navodil. Le škoda, da njegovih predavanj niso slišali tudi drugi živinorejci. Živa beseda izda veliko več kakor dolgi članki v časopisih.

Če imajo gospodinjski tečaji po deželi res kako pomanjkljivost, je samo ta, da so za predpisano stvarino prekratki in zahtevajo izvanredno požrtvovalno delo učiteljic in deklet.

Vsa predavanja se narekujejo, dekleta morajo vse pisati. To vzame pa mnogo dragocenega časa, ki bi ga bilo mogoče drugače boljše porabiti. Kako bi bilo delo vsem olajšano, ko bi imele učence na razpolago primerne učne knjige. Prva skrb poklicanih faktorjev bodi, preskrbeti tem tečajem primernih knjig!

Ti tečaji imajo najlepšo prilagodnost. Vsled draginje naši starši ne bodo mogli svojih deklet pošiljati v mesta v razne gospodinske šole, ker stroški ne zmorejo. Brez izobrazbe gospodinj pa preveč trpi družinsko življenje. Pouk posameznih deklet po hotelih in restavracijah je nepopoln in združen z velikimi moralnimi nevarnostmi za neizkušena dekleta. Edini pomoček dekletom nižjih in srednjih slojev, da si pomagajo do primerne gospodinske izobrazbe, so ti gospodinjski tečaji po deželi, ki so združeni z primeroma neznatnimi stroški.

Ko bi po posameznih župnijah katoliška prosvetna organizacija sprejela v svoj načrt skrb za gospodinske tečaje, bi pridobila mnogo na praktični vrednosti in neizmerno več koristila ženski splošni izobrazbi kakor s prirejanjem gledaliških burk in iger.

Ob sklepu tečaja na Boh. Beli je domači gospod župnik izročil vsaki gojenki po dve knjižici: »Zdravo in bolno telo« in »Boj jetikile«, darilo zdravstvenega sveta za Slovenijo, in izrekel najtoplejšo zahvalo obema gospodičnima učiteljicama in vsem, ki so tečaj omogočili.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	19. dec.	21. dec.	23. dec.
	K v	K v	K v
ameriški dolar	265 —	257 25	252 —
avstrijska krona	— 5	—	—
čehoslovska krona	—	3 40	—
angleški funt	—	—	10 80
francoski frank	—	—	—
italijanska lira	11 95	12 —	11 90
bolgarski lev	—	—	1 80
carski rubel	— 25	— 18	— 20
grška dramma	—	—	—
nemška marka	1 44	1 56	1 56
rumunski lej	2 05	2 05	2 04
sv carski frank	50 —	—	—
poljska marka	—	—	—
možaraka krona	—	—	—

g Pet dinarske bankovce, katerih je precej ponarejenih, prično jemati začetkom januarja iz prometa in sicer se bo to vršilo skozi tri mesece. Po treh mesecih izgube vsako veljavo.

g Govorice o novem kolekovanju bankovcev, pri čemer naj bi se odtegnilo 60%, so brez podlage in neosnovane.

g Vse v dinarjih. Finančni odbor je sprejel predlog soc. dem. poslanca dr. Koruna, da se od 1. januarja 1922 v celi državi vrše vsa državna računanja in polaganja računov v dinarjih.

CENE.

Žitni trg.

V zadnjem tednu so se cene žitu utrdile. — Največje povpraševanje je po moki, koruzi in ovsu. Vzrok, da so cene tako trdne je to, ker pridelovalci pošljejo zelo malo blaga na trg, povpraševanje pa je vsled pomanjkanja v nekaterih krajih zelo velike. Cene so sledeče: moka 0 20 K 60 v do 21 K, stara koruza 12 K 70 v, nova koruza 11 K 70 v do 11 K 80 v, oves 9 K 80 v do 10 K, mekinje 7 K do 7 K 20 v, ječmen 12 K, pšenica 15 do 15 K 40 v za 1 kilogram.

g Ljubljanski trg. Na trg so pripeljali zopet večje množine mesa, tako da je potreba krita. Razprodaja se telečje meso po 32 in 34 K kilogram, goveje meso od 20 do 34 K po kakovosti, drobnica 24 K, prašičje meso 40 in 44 K kilogram. Mestna aprovizacija je spravila na trg 1 vagon lepih jajc. Jajca se razprodajajo po 8 K komad. Na kmetski trg je došla za praznike večja množina jajc zelo mešane kakovosti vsled dolgega hranjenja jajc za praznike. — Cena moki 21 K za kg št. 0 v nadrobni prodaji. Aprovizacija je nabavila večjo množino moke, ki se bo v kratkem pričela oddajati pekom in občinstvu po znižani ceni. — Ribji trg je bil za praznike zelo živahen in je došlo na trg precej blaga. Potreba še ni bila krita. Glede moke je krita komaj polovična potreba Ljubljane.

DAVKI.

g Davek na vozove in bicikle. Delegacija fin. ministrstva v Ljubljani lavlja uradno: e) Vsi, ki imajo avtomobile, tjakarske vozove na vzmetih (fedrih), b) motorne ali navadne bicikle, jih morajo — ne glede na to, kako se uporabljajo — najkasneje do 30. januarja 1922 prijaviti in sicer ako se ta vozila stalno nahajajo v rajonu policijskega ravnateljstva v Ljubljani, ali policijskega komisariata v Mariboru, tema oblastvoma, sicer pa pristojnemu občinskemu uradu. Takšni zavezanci se opozarjajo na razglas v Uradnem listu, iz katerega je razvidno, da se mora vložiti za vsako vozilo posebno pismo prijave, kako morajo biti prijave kolekovane in katere podatke morajo vsebovati. Vsi takšni zavezanci, zlasti pa oni, ki morajo plačati letno takso, naj se drže določenega prijavnega roka, ker mora biti letna taksa poravnana najkasneje do 15. februarja 1922, sicer zapadejo zamušniki kazni. Letno takso je plačati pri onem davčnem uradu, v čigar okolišju se stalno nahaja 'akaj podvrženo vozilo. Od katerih vozil se ne plačuje letna taksa, je določeno v tar. post. 100 začasnega zakona o takсах in pristojbinah (Uradni list št. 100-1921) oziroma točki 3 čl. 49 takanega in pristojbinskega pravilnika (Uradni list št. 104-1921). Vsake takse prosta so navadna kmečka vozila, katera služijo izključno potrebi lastnikov, valed česar jih sploh ni prijaviti. Takšni zavezanci, ki ne plačujejo letne takse, morajo poleg pravilno kolekovane prijave donesti za izkaznico o vozilu, katero izstavlja policijsko odnosno občinsko oblastvo, takso po 5 din. v kolkih.

g Novi davki. Med božičnimi prazniki je zakonodajni odbor sprejel zakon, da se povisa davek na zemljišče štirikratno in sicer samo za nove kraje, dočim se bo v Srbiji in Črnigori še nadalje plačeval ta davek kakor pred vojsko. Istotako se bo davek na vojne dobičke pobiral še nadalje samo v novih krajih. Jugoslovanski klub je po poslancu dr. Honjecu odločno protestiral, da se zboruje in sklepa o tako važnih zakonih, ko so katoliški poslanci vsi doma radi božičnih praznikov in je izjavil, da Ljudska stranka ne prizna teh zakonov.

g Urad za odmero prirastkarine se ukine. Ker je bil zakon o prirastkarini, kakor znano, že ukinjen ter so se odmerni zaostanki iz leta 1920. že rešili, se bo urad za odmero prirastkarine v Ljubljani z 31. decembrom 1921 razpustil. Neplačane zaostanke je plačati neposredno pri dotičnih davčnih uradih.

PROMET.

g Vsled pomanjkanja premoga so v naši državi ustavili več vlakov. Tako vsaj trdi železniško ministrstvo. Mi pa pravimo, da je premoga dovolj in da vlaki niso ustavljeni vsled pomanjkanja premoga, ampak vsled popolne nesposobnosti osebja, ki tvori železniško ministrstvo.

g Znižane prevozne tarife za vino. Znano je, da ima naša država dovolj vina. Vendar pa vsled tega nismo mogli uspešno tekmovali pri izvozu posebnih ne z italijanskimi vini, vsled visokih železniških tarif, kljub temu, da so bile nižje za 25 odstotkov kot za ostalo blago. Kakor izvemo, je sedaj na prošnjo vinogradniških trgovskih krogov ponovno znižana tarifa za prevoz vina v inozemstvo za 50 odstotkov.

PODJETJA.

g Tovarno za vagone v Strnišču pri Ptujju nameravajo zgraditi. Tovarno bodo zgradili deloma z domačim, deloma z tujim (nemškim) kapitalom.

g Slovensko trgovsko banko so ustanovili trgovci v Mariboru. Navedena banka otvori svojo podružnico v kratkem tudi v Ljubljani.

g Rudnik v Mežici je kupila neka angleška družba. Jugoslovanski kapital je udeležen s 25 odstotki.

RAZNO.

g Ljudje naj se prehranjujejo od svojega dela in ne od državnih dolgov. Avstrijske parlamentarne stranke so se zedinile v tem, da se začne z odpravo državnega prehranjevalnega prispevka 8. jan. 1922. Tega dne popolnoma preneha prispevek za moko in mast. Prispevek za kruh se odpravi v treh stopnjah: od 8. jan. do 5. marca bo država doplačevala za hleb kruha po 150 kron, od 5. marca do 1. aprila po 100 kron, od 2. do 29. aprila pa po 50 K. S 1. majem prenehajo vsi pripevki. Ukinjenje državnih prispevkov za prehrano pomeni prvi korak do ozdravljenja avstrijske krone, ker se bodo morali rediti ljudje sami od svojega dela in ne — od državnih dolgov.

g Riževo seme za Banat. Poljedelsko ministrstvo je nabavilo v inozemstvu večje množine riža za gospodarje v Banatu in drugih krajih, kjer riž uspeva.

g 200 glav živine se vsak dan pobije v mariborski mestni klavnici. Meso gre v Italijo.

g Kletarski tečaj. Na državni kmetijski šoli na Grmu in ž njo združeni državni vzorni kleti, se priredi v drugi polovici meseca januarja ali v prvi polovici meseca svečana trodnevni teoretično-praktični tečaj za umno kletarstvo. Kdor se želi tečaja udeležiti, priglasi naj se do najpozneje 10. januarja 1922 pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, p. Novomesto. —

g Plače železničarjem na Angoškem znižajo, ker se je hrana pocenila.

g Naseljevanje v Macedoniji. Tukajšnja agrarna direkcija objavlja: Glede naseljevanja v Macedonijo je sporočila agrarna direkcija v Skoplju tukajšnji agrarni direkciji, da je zavoljo zime dodeljevanje zemlje naselnikom do marca 1922 ustavljeno. Vsaka pot, v ta namen napravljena, je torej odveč, zlasti še, ker je vedno zvezana z večjimi stroški. Kdor pa sicer želi kakih pojasnil glede kolonizacije Macedonije, ki po dobljenih poročilih zares razveseljuje napreduje, naj jih zahteva pismenim putem, najbolje z dopisnico, od agrarne direkcije v Ljubljani.

NAJVEČJI NAŠ SOVRAŽNIK JE SUŽENJ. SUŽNJI BELGRAJSKE PORODICE SO SVOBODOMISELNI LISTI. VERNI SLOVENSKA KMETSKA HIŠA NE BO TRPELA V SVOJI SREDI »DOMOVINE« IN »KMETIJSKEGA LISTA«, KI ZAGOVARJATA TO SUZENJSTVO.

Nered pri sprejemanju rekrutov v Celju.

Ob priliki vpoklica letošnjih rekrutov se je dne 19. decembra t. l. pojavil škan-dalozen nered v Celju. Župani, poslašni strogim ukazom vojaških oblasti, so dovedli svoje rekrute ob 8. uri jutraj in potem ob prihodu nadaljnjih vlakov v celjske barake. Vojski z nasajenimi bajoneti so ves dan suvali mirne fante s puškinimi kopiti, jim nastavliali bajonete in čul se je celo strel.

Ako vojaška oblast ne uredi v bodoče tako, da bo redno tozadevna komisija sprejemala od županov dovedene rekrute, je stanje županov nevzdržljivo. Od 8. ure jutraj pa do 7. ure zvečer imeti fante zbrane in čakati pred barakami, kdaj se lahko dovoli vstopiti, vendar ne gre. Posebno je žalostno to, da v kljub brezštevilnim milijonom, ki jih plača naš kmet za vojsko, uprava nima niti toliko, da si preskrbi eno luč, da lahko tudi v mraku vrši prezentacijo. Ni prijetno čakati v mrazu in snegu pred barakami, prejemati batine surovih stražarjev, poslušati odurne klice: »Marš vuni! Idi odmah, hodi proč, hoću da ideš, ztvorue itd. med tem pa ena sama komisija uraduje in je toliko komod, da 15 minut pred 5. uro odide, župane in obveznike pa pusti brez nadzorstva na mrazu čakati

drugega dne, da se komisiji poljubi priti. Lahko se izvrši več pobojev med fanti. —

Župani so popraševali, ali bo komisija zvečer zopet uradovala, a odgovor: »Ja ne znam, dočekaј tu,« drugi: »Nema luč, nemože.« Častniki zginajo in pravcata babilonska zmešnjava nastane in v temi se mora človek potikati kakor živina okrog barak.

Prosimo gospode poslance, naj protestirajo proti neredu, ki ga je zakrivila vojaška uprava in izposlujejo, da se v bodoče drži red in se uraduje, dokler je kaj moštva nesprejetega. V barake naj se postavijo svetilke in vojaki naj se spravijo pod streho, straže naj proti mirnim ne butajo s puškinimi kopiti.

Izposluje naj se, da župani ne bomo kakor psi, ki bi podili rekrute skupaj. Straže in tudi naredniki naj se proti nam vlijudneje obnašajo, zakaj ne gre, da bi me kdo z »marš vuni« surovo pehal od vrat v barako, ker ystati moram ob 1. uri ponoči in iti do železniške postaje, da pridem do 8. ure v Celje, čakati cel dan in bi mi še kdo rekel: »Pridi jutri!« Ako vojska komanda ni kos, da bi sprejela vse rekrute en dan, naj določi dneve za posamezna glavarstva. Župan.

žepni koledar

Jugoslov. Kmetске zveze za l. 1922.

je izšel.

Dobi se v tajništvu Jugoslovanske Kmetске zveze (Jugoslov. tiskarna, II. nadstr.), v Jugoslov. hkovni in v trgovini K. T. D. (prej Ničman).

Cena 18 K.

Shod zaupnikov SLS za ljubljansko okolico.

V ponedeljek, 9. jan. ob pol desetih dopoldne bo na verandi hotela Union zborovanje zaupnikov SLS za ljubljansko okolico. Vabila smo razposlali. Vstopi bo dovoljen le proti vabilu. Če kdo izmed naših zaupnikov vabila ni prejel, naj nam to takoj javi. Na zborovanja bodo poročali po lanci. Tajništvo SLS.

Razgled po svetu.

IZ NEODRESENE JUGOSLAVIJE.

Vlada je imenovala goriški deželni zbor — 5 Slovencev in 5 Italijanov v italijanskim predsednikom Slovenci so dr. Besednjak, dr. Gregorčič, Ign. Križman, Karel Treven in dr. Tuma. — Tako izgleda avtonomijac Julijske Benocije.

ZA SVETOVNI MIR.

Sloviti voditelj francoskih katoličanov Sanjé je povabil v Pariz zastopnike vseh narodov, da se posvetujejo o svetovnem miru. Njegov velik uspeh tiči v tem, da se mu je posrečilo privabiti na shod zastopnike doslej sovražnih držav, ki po vojski še niso skupno nastopili razen pri sklepanju mirov-nih pogodb. V Parizu je govoril Nemeč in Francosi so ga potrpečljivo poslušali. Ker brezverske vlade nimajo smisla za ljubezen med narodi ter

mišljijo samo na to, kako bi druga druge izrabljali in jim je tudi mir samo sredstvo, da lažje gredo na rop, zato seveda vlade niso bile zastopane. Edini, ki se je izmed vladarjev sanimal za ta znameniti shod, je bil papež Benedikt XV.

CESKOSLOVASKA.

Vlada je dovolila za invalide 130 milijonov češkoslovaskih kron. — Nemški kmetje so radi neke naredbe prehranjevalnega ministra napovedali štrajk, da se bodo o božičnih praznikih dajali mleka v Prahu Vlada je zagrozila, da bo vsakemu kmetu, ki bi hotel štrajkati, zaplenjene vse krave.

AVSTRIJA.

Mesto Dunaj je postala dežela zase s svoje vlado in parlamentom. — Kako pri koncu je vrednost avstrijskih bankovcev, se vidi iz tega, da bodo sedaj tiskali bankovce po 50.000 kron. Avstriji bodo kmalu na Ruskem. — Cene papirju so se tako zvišale, da bodo mnogi listi prenehali izhajati. — Med Avstrijo in Češko se je sklenila gospodarska in politična pogodba, ki je zelo dalekosežne važnosti. S to pogodbo so se upostavili med obema državama uprav prijateljski odnosi in se je Avstrija tako približala mali antanti (zveze med Češkoslovasko, Jugoslavijo in Rumunijo), da se more šteti že malo manj kot članica male entente.

ANGLIJA.

Brezposelnost so napravili veliko demonstracijo v Londonu. — V Londonu se vrši konferenca za gospodarsko obnovo Evrope. — Anglija je stavila na vaizntonski konferenci predlog, da se podmorski čolni popolnoma odpravijo.

LAKOTA NA RUSKEM.

Ruska vlada izjavlja, da so vesti, ki dohajajo iz gladovalnih ozemelj, vedno obupnejše. V tatarski republikli, v okraju Kazan že ne morejo več pokopavati trupel umrlih za lakoto, tako da jih le še skladajo drugo na drugo kakor polena. 90 % živine so že poklali. V baškirskem ozemlju je 300.000 otrok brez strehe in hrane. Ljudje uživajo le še mešanico, pečeno iz zmlete slame in koruznih storžev, česar bo pa tudi kmalu zmanjkalo. Ljudje lezejo radi prevelikega mraza v sode, da bi se ogreli. V Samari peljejo otroke na prosto, da tam hitreje poginejo od mraza, kakor pa da bi počasi umirali od lakote. Brez velikopotezne in takojšnje mednarodne pomožne akcije ne bo mogoče premagati gladi.

Sirom domovine.

RAKA PRI KRŠKEM.

Bela cerkev zdihuje po učiteljih. Pošlite k nam vsiki voz-parizar. Imamo jih dovolj (namreč štiri moške in pet žensk). Vse vam naložimo in še priprave bomo dali do Bučke. Prav nič jih ne bomo pogrešali s samostojneži vred Saj nimajo že štiri mesece poudka. Prvi začetek šole se prepreži a griza, drugi poprava šole, tretji romanjkanje drv. Kar lim je končne doigčas, »vsi deujejo pri sokolu«. Kakor poroča »Jutro« z dne 8. dec. je »poskrb« eno tam tudi za plesne vaice. Nadučitelj Golob, ki ne dela v šoli prav nič, zunaj šole in na lovu ter v oštariji, pa je dobil za to od višjega šolskega sveta »priznanje«. Tako torej »Jutro«, Tudi mi z »Jutrom« čestitamo in želimo novih uspehov. Samo uboga naša mladina, ki bo po zaslugi nadučitelja postala neuka v računanju, branju in pisavi, kar je v današnjih časih absolutno potrebno. Torej kar z lojtrami pri-dite!

RETECE PRI ŠKOFJI LOKI.

V Sori so novi jekleni zvonovi vendar enkrat zapeli, in temu veselju, da so se zopet enkrat oglasili zvonovi z visokega sorškega stolpa, so si dali sorški fantje duška v tem.

tako, da še nikdar ni bilo takega petja v Ajdovcu kakor sedaj. Bila je presenečena cela cerkev, župnija se mu zahvaljuje in želi še mnogo takega napredka v petju. Zahvaljujemo se tudi č. g. župniku Žustu, ko so vse tako uredili.

STARITRG PRI RAKEKU.

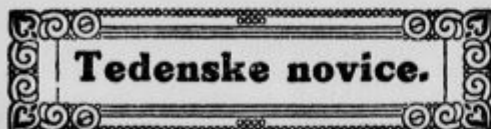
Za Orla v Starem trgu je zložila vesela družba fantov v Markovcu vsoto 110 K, kar s tem potrjujemo. — Osnovna (ljudska) šola v Starem trgu. Mislim, da je malo župnij v naši škotiji, kjer bi bilo toliko šol kot pri nas. V Starem trgu šestrazredna z dvema vzporednicama, v Igvasi petrazrednica z dvema vzporednicama, enorazrednica na Jezeru, od tam pa ekskurendo na Otok, razen tega pa še ekskurendo na Poljanah in ravno tako na Babni polici. Nekaj otrok iz fare pa obiskuje še šolo v Grahovem. Veliko je šol, upajmo, da bodo tudi uspehi zadovoljivi. Otroci so vseh skupaj okrog 1000. Šolsko poslopje v Starem trgu je sicer že staro, vendar popolnoma zadostuje, ker se vrši samo poldnevni pouk, v Igvasi pa je moderno poslopje, ekskurendo šola je pa po privatnih hišah, pa popolnoma v redu. Učnih moči imamo 14, nekaj mest je pa še nezasedenih.

IZ SELCA.

Pretečeno nedeljo smo imeli javen politični shod, ki je bil dobro obiskan. Poslanec Brodar nam je podal brez vsakega pretiravanja sedanji pogubonosni politični, gospodarski in socialni položaj, ki je posledica centralistične ustave. Spoznali smo očitno, zakaj se sedanji državotvorci, ki so sesale ljudstva, potegujejo za centralistično ustavo. Na shodu smo imeli tudi policaja v osebni tukajšnje učiteljice Ivančič, ki je pisala ves čas za govorom poslanca Brodarja. Potem se pa pri nas še povprašuje, zakaj učiteljstvo nima ugleda in zaupanja! Po shodu so se žula od strani socialdemokratov povpraševanja po poslancu Kopaču, ki jim je lansko leto obljubil nebesa. Izrazili so so, da bi ga samo še enkrat radi videli, namreč zato, da bi jim nikdar več ne prišel pred oči. Tudi marsikateremu samostojnežu so se šele sedaj odprle oči, za kaj je pri sadnjih volitvah glasoval. Sicer pa ni pri nas nobenega navdušenja več za to stranko.

POLHOV GRADEC.

Na Novega leta dan in na praznik Sv. Treh Kraljev priredi naš Orel lepo ljudsko igro »Stari in mladi«. Pred predstavo nastopi tudi društveni pevski zbor in zapoje štiri lepe pesmice. Ker je naš Orel še mlad in potrebuje potrebnega telovadnega orodja, zato vlijudno vabimo, da bi se te prireditve v obilnem številu udeležili in slišali kaj znajo naši peveci. — V nedeljo dne 8. jan. ob pol 1. uri popoldne je ustanovni občni zbor Orla. Prosimo starše, katerim je na sru duševna in telesna vzgoja mladeničev, da pustite iste k Orlu ali naraščajo. Kateri pa ne morete pristopiti k Orlu kot redni člani, pa prosimo, da bi ga vsaj podpirali pot podporni člani. Ne zmenite se za napade nasprotnikov, ko vsi vemo, da izvirajo od nekega hlapca in faliranege študenta, katerega zgodovina je zelo temna. Samostojnožem pa čestitamo, da imajo takega dopisnika, ko so ga že povsod drugod odslovili. — Želimo vsem dobrotnikom in prijateljem našega društva srečno in blagoslovljeno novo leto.

Tedenske novice.

Politične.

p Shoda SLS. V Kranjski gori in Račeh je imel v nedeljo 18. t. m. poslanec Brodar dva politična shoda. Poročal je o sedanjem političnem položaju. Shoda sta ob obilni udeležbi izrekla zaupanje svojem poslancu in Jugoslovanskemu klubu.

p V Šmartnem pri Litiji bo v nedeljo 8. januarja shod SLS v veliki dvorani Doma. Poroča poslanec Sušnik o političnem položaju in delovanju naših poslancev. Začetek ob 7. uri zjutraj.

p Zahteve poslancev Jugoslovanskega kluba. Poslanca Jugoslovanskega kluba Nemanjč in Barič sta stavila na vojnega ministra vprašanja radi prevažanja vojaških novincev v osebnih vagonih. Ista poslanca sta stavila vprašanje na finančnega ministra radi ponovne uvedbe davčnih knjižic. Na finančnega ministra sta stavila vprašanje radi trošarinskega davka na vozove na peresih, o katerem zahtevata, naj se ukine. Na ministra prosvete sta stavila vprašanje glede sklepa višjega šolskega sveta v Ljubljani glede petja narodnih himen v cerkvah, glede katerega zahtevata, naj se ne potrdi. Posl. Sušnik je stavil na ministra za socialno politiko vprašanje glede nesreče v Zenici, kjer so se vneli plini in je bilo mnogo žrtv. V vprašanju se naglašja, da je bilo ministrstvo poučeno o razmerah v rudniku. Posl. Sušnik zahteva, naj posebna komisija na licu mesta prouči vzroke nesreče.

p Radič, voditelj hrvatskega bloka, je odstopil kot občinski svetnik mesta Zagreb. Imunitetni odbor narodne skupščine je sklenil, da ga izroči sodišču, ker je menda na nekem sestanku protidržavno govoril.

p Novi deželni zbor goriški je imel sejo, pri kateri je član zbora, dr. Besednjak, v slovenskem jeziku podal izjavo, v kateri izraža italijanski vladi nezaupnico radi krivičnega postopanja s Slovenci.

Domače novice.

CENJENIM NAROČNIKOM, ČITATELJEM IN INSERENTOM VOŠČIMO SREČNO IN BLAGOSLOVLJENO NOVO LETO!

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO.

d Tečaj za župane in občinske odbornike. Vse podružnice Županske zveze opozarjamo, da se bo vršil v sredo, 18. jan. 1922 ob 9. uri popoldne na verandi hotela Union tečaj za župane in občinske svetovalce. Na dnevnem redu bodo zlasti predavanja o notranjem poslovanju občin in o domovinstvu. Predavali bodo priznani strokovnjaki. Samoposebi se razume, da bodo udeleženci dobili odgovor tudi na vsa druga vprašanja, ki jih bodo stavili. — Ker so ti tečaji velike važnosti, je nujno potrebno, da se župani in občinski svetovalci tečaja udeležijo v največjem številu. Prosimo, da se zlasti ljubljanska okolica in drugi bližnji okraj tečaja udeležijo. Prosimo dalje, da nam župani javijo, koliko mož se bo iz posameznih občin tečaja udeležilo. Ivan Stanovnik, predsednik Županske zveze za Slovenijo.

d V svarilo in posnemo! Dne 16. oktobra t. j. na nedeljo, pride neki gospod iz Ljubljane z vozom po 8 mernikov dogovorjenega krompirja — 19 km daleč v hribe. Dotični gospodar mu je pojasnil, da kmet v nedeljah ne uraduje, pač pa vsak delavnik od solnčnega vzhoda do solnčnega zahoda. Ker gospod ni hotel počakati kmetovih uradnih ur, moral je rad ali nerad oditi s praznim vozom. — Posnemanja vredno!

d Slovenci! Kapitalisti, centralisti in svobodomisenci vam brezplačno vsiljujejo »Domovino« in »Kmetijski list«. Imajo seveda dovolj denarja. Podpirajo in zago-

varjajo one stranke, ki so doslej ogoljufale slovenskega kmeta za stotine milijonov slovenskega premoženja. Ne redite gadov na svojih prsih! Dovolj škode so nam že povzročile, ne trpite sramote, da bi v vašo hišo smeli tiskani agenti onih strank, ki so za Judežve groše prodale slovenskega kmeta, obrtnika in delavca belgrajski kapitalistični in svobodomiselni poročici!

d Za naše vojake. Poslanca Brodar in Stanovnik sta naslovila na ministra vojne in mornarice sledeče vprašanje in prošnjo: Gospod minister! Pred tednom sva se pri Vas oglasila podpisana s prošnjo, da se onim fantom, ki imajo oditi, oziroma so že odšli k vojakom in so že v avstrijski armadi služili kot borci na fronti, vsteje to v aktivno službo, katero so sedaj nastopili. Na najino prošnjo ste g. minister odgovorili, da se to samo ob sebi razume, ker mi ne potrebujemo sedaj mnogo vojaštva. »Glasno je, da imamo izvežbane in tako pripravljene za vsak slučaj. Ako je kateri služil v avstrijski, francoski ali katerikoli armadi kot borec na fronti in to dokaže z uradnimi listinami, hočem, da se mu vsteje v aktivno službo.« Gospod minister! V kolikor nam je znano, obstoji podobna naredba, katera pa obsega le letnike 1897 in nazaj. Veliko pa je letnikov 1898—1899, ki so tudi že služili kot borci na fronti. Vprašava g. ministra, ako je voljan že obstoječo naredbo toliko razširiti, da bi obsegala tudi letnike 1898—1899, kar bi bilo edino pravično. — Prosiva za pismen odgovor.

d Glas preziranih in pozabljenih. Večkrat berem, kako se trosi državni denar za bolj ali manj potrebne stvari. Naj bi se nekoliko tega denarja raztrosilo tudi med bedne, vdove in sirote, ki že nad leto dni zamen prosimo za pokojnino. Nobena vloga in prošnja ne pomaga. Ni lepo, da nas prezirajo in pozabljajo, to vzbuja srd in obup. Naši otroci gledajo dan za dnem žalostne in izmučene svoje matere in poslušajo njih tarnanje in zdihovanje, ker ni od nikjer pomoči. Prosimo širno javnost, da naj dela na to, da dobijo vse vdove pokojnino in sirote vzgojevalnino. Brez pomoči v sedanji draginji mi propademo telesno in duševno. Torej želim, da bi te moje vrstice genile srca vsem tistim, ki imajo v rokah našo usodo, da bi poskrbeli za družine padlih in pogrešanih vojakov. — Prizadeti K. G. B.

d Pismo iz Amerike. Gospod urednik »Domoljuba«! Pošiljam Vam naročnino za list »Domoljub«, katerega sem rada čitala še v mili domovini, v očetovi hiši, v Sloveniji. — Sedanji časi v Zjed. državah Amerike so se dokaj izpremenili od leta nazaj: brezdelje je že tako veliko, da se dogajajo razni ropi in ubojstva po mestu kar na ulicah. Cele čete brezposelnih koraka od ulice do ulice in vprašujejo in prosijo za delo po tovarnah, a vse zaman. — V Washingtonu pa zborujejo za zaprtimi vratmi poslanci iz Francije, Kitajske, Italije, Japonske in Belgije ter Anglije. Slovanov ni med njimi, zato Italijani lahko črnijo naš rod kolikor hočejo. Dan na dan prihajajo članki iz Italije, s katerimi nas črnijo podlo nizkotnostjo ter tako z angleško-amerikanskimi listi dajejo v svet, da smo

Sloveni barbori Diaz je rekel, ko je prišel v zbirni dom države Amerike tako: mi zmagovalni Italijani in Amerika smo gotovi, da si bomo vedno prijatelji, to pa radi tega, ker se mi nismo bojevali zato, da bi kaj dobili kar tudi nismo, temveč samo za demokracijo, da rešimo male narode. Pomislite! — Tudi nemški listi nas napadajo. Mažarska je dala spisati knjige v katerih nas imenujejo barbare itd. — Slovenci pa molče. Imamo več časopisov ameriško-slovenskih, kateri pa ne poznajo domoljubnosti ali rodoljubnosti. — S slovensko sestrskim pozdravom Franciška Stare.

d Boj za črke imenuje »Kmetijski list« naš boj za avtonomijo. Seveda neusmiljeni davki, ki nam jih pobira centralizem, do dna gnijo uradništvo, ki nas šikanira, milijonske ponevedbe in goljufije, ki se delajo na državni račun, neznosna draginja, ki jo povzroča centralizem, korupcija v železniški upravi, popolna brezpravnost Slovencev in Hrvatov. — vse to so za Kmetijski list mrtve črke. List, ki ima tako malo srca za kmetijske težave, kot jih ima centralistični »Kmetijski list«, ne spada v kmetijsko hišo.

d »Kmetijski list« je vedno zelo nesrečen, kadar mu »Domoljub« magari v eni sami vrstici pove bridko resnico. V zadnji številki se zopet na dolgo in široko pere, opravičuje in zavrača po svoji navadi vso krivdo na »Domoljuba« in sploh na klerikalce. Seveda hoče s tem zakriti žalostno dejstvo, da so samostojni poslanci zopet potrdili centralizem, ki nas tako neusmiljeno davi.

d Raztrgani hodijo kateheti po deželi, ker višji šolski svet nima denarja, da bi jim plačal vsaj tiste veroučne ure, ki so jih lansko leto imeli po šolah. V Belgradu in drugod pa razna visoka svobodomiselnega gospoda in liberalni veletrgovci kradejo denar iz državnih kas — na milijone, ne na stotisoče.

d Lenuharstvo sokolskega učiteljstva presega že vse meje. Zadnjič smo priobčili popis iz Bele cerkve, kjer nimajo nobene duhovne moči, danes čujemo pritožbo z Rake, da je precej groba, a upravičena. Štirikrat imamo kot preje, a otroci so štirikrat bolj neumni in podivjani kot preje. Ali bo višji šolski svet vendar že enkrat naredil red in prisilil sokolsko učiteljstvo, ki je za naš denar, da bo delalo ljudstvo pa naj ve, kaj je centralizem, ki je odvzel ljudstvu slednjo pravico.

d V okovih svobodomiselnih bank. Vlada je sklenila odpraviti ljubljanski dopisni urad, ki sprejema razne vesti iz vseh držav, borzna poročila itd. ter jih daje na razpolago slovenskim časopisom. Dalje pošilja v zunanji svet tudi naše domače novice. Ljubljanski dopisni urad pa belgrajski vladi ni všeč. Zakaj ne? Zato, ker ne mara, da bi kdo drugi po svetu oznanjal naše domače novice kot Belgrad. Na ta način bo belgrajska zlahta o nas lagala po svetu, kakor bo njej kazalo. Na drugi strani pa hoče imeti belgrajska zlahta, ki je vsa udeležena pri bankah, prva poročila o stanju valute in vrednostnih papirjev na tujih borzah. Na ta način bo lahko izvršila marsikatero sleparstvo, ki ga bomo plačali mi davkoplačevalci. Da bodo

slovenske liberalne banke tudi pravočasno vse zvedele, se razume. — Huje Bog ne more kaznovati ljudstva, kot da mu da bankirje, da ga vlada, o.

d O našem uradništvu piše mitroviška »Srbija« od 18. decembra med drugim: »Pred vojno je delalo v posameznih naših (državnih) uradih polovico manj uradnikov in gladko je šlo. Danes pa sede tam, kjer je prej sedel en sam uradnik, trije uradniki ali pa še več, od katerih hoče vsak biti nad drugim. Naša država je polna nespособnežev. Ti nosijo razna imena: inšpektorji, arhivarji, komisarji, sekretarji itd. Poleg njih je ogromno število praktikan-tov, delegatov, strokovnjakov-posredovalcev in nakupovalcev. Izmed teh hoče vsak »nadzorovati«, a nihče ne mara delati. Inteligenca se ustvarja čez noč in taka inteligenca se ne more zavedati važnosti naloge, ki ji je stavljena. Na pol analfabeti prihajajo na mesta, kjer bi morali sedeti izučeni in sposobni možje, toda protekcija se je tako razkošila, da ubija vsako pravo inteligenco. V takih razmerah mora iti vse navzdol.« — O ljudje božji, le še volite samostojneže, liberalce in radikalce. Ta zabava vas sicer precej stane, toda napreden je človek kljub temu rad.

d Bolnišnice in zdravilišča v Sloveniji so v veliki nevarnosti, da se zapro. Odkar je namreč državna uprava s sedežem v Belgradu prevzela te zavode, se dela z vedno večjimi dolgovi, zakaj gospodje v Belgradu za slovenske bolnike nimajo novaca. Ker pa na dolg noče nihče nič več dati, zdravstveni svet v Ljubljani pa brez uspeha molduje v Belgradu za denar, za naš denar, ki ga je naš kmet, naš trgovec, naš obrtnik, naš podjetnik plačal, zato se bodo morali zavodi zapreti, če se gospodje v zadnjem trenutku ne zganejo. — Toda ima vremena. V Belgradu se pulijo za črno in belo roko, g. Pucelj da verižnikom zaslužiti 80 milijonov, goljufa se vsekrižem, minist. dr. Žerjav zahteva, da se 2 milijona kron iz slovenskih blagajn prenese v srbske bolniške blagajne — a za slovenske bolnike kdo se meni — pomro naj, da bo mir! Samostojnega centralizma, reši nas o Gospod!

d Uropan denar. Liberalci so komunistični organizaciji, ki so jo po svojih močeh možeh razpustili, uropali 3 milijone premoženja in sedaj razsipajo ta denar tistim, ki bi se hoteli zapisati novoustanovljeni liberalni delavki organizaciji. Tudi ljubljanski Delavski dom, ki je last komunistov, skušajo brezplačno dobiti v svojo last.

d Proti delitvi Slovenije v dve oblasti. Občinski odbor v Spitaliču je odločno protestiral proti delitvi Slovenije v dve oblasti, posebno pa še proti temu, da bi se občina Spitalič priključila mariborskemu oblastvu.

d V jakih iz raznih krajev naše države voščijo svojim znancem in prijateljem srečno in vesele novo leto. Ti pomnikanja prostora ne moremo navajati številnih imen.

d Koliko jih zna brati in pisati. V Srbiji jih zna na vsakih 100 moških 33 brati in pisati, na vsakih 100 žensk pa samo 7.

d Jugoslovanski obrtnik. 22. t. m. je Obrtnikac. Poleg uvodnega članka, ki opisuje splošen političen položaj in stanje obrtnih zvez, vsebuje list še razprave o celih, srednjeveških obrtniških udruženjih; o sporazumu med Irsko in Anglijo; o zahtevah svojcev Amerikancev; o pokojninskem fondu za obrtnike v Beogradu; nadalje najvažnejše politične vesti, strokovne vesti in raznoterosti. Obrtniki! Dolžnost Vaša je, da se naročite na Vaše stanovsko glasilo! Izhaja vsak mesec in stane malenkostno vsoto 24 K letno. Z novim letom se bo pa naročnina vsled velikih tiskarskih stroškov zvišala, uprava pa se bo pri tem držala čim najnižje mere. Naroča se v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3.

d Kralj Aleksander se mudi na lovu v Kamniških planinah v lovišču kneza Windischgraca za.

d Shod obrtnikov. 18. t. m. so imeli obrtniki shod v St. Vidu nad Ljubljano. Protestirali so proti davkom na poslovni promet in proti centralizaciji bolniških blagajn. Davka na poslovni promet so proti banke in izvozniki živine, mali obrtnik pa bi ga moral plačati. — Zopet dokaz, da pri nas vlada bankir in verižnik. Žal, da bo velik del obrtnikov pri prihodnjih volitvah kljub temu volil bankirje in njihove samostojne pomagače.

d Shod Kmetijske zveze v Kamniku bo dne 3. januarja 1922 ob 10. uri dopoldne.

d Kat. izobr. društvo v Šmartnem pri Litiji vabi k božični prireditvi na novega leta dan. Spored: Deklamacije, »Deklica s tamburico«, mianska igra, »Beračica Bajda«, »Na betlehemskehi palnikih«, oboje lepa božična prizora, spisal Silvij Sardenko. Začetek ob pol 8. uri. Dne 8. januarja bo pa veleznanimiva šaioigra »Zenitevc«.

d Boštanj. V Dolenji vasi je nanaglomal umrl posestnik Anton Erman. Na poti od prve sv. maše ga je zadel mrtvoud. Bil je dolgo vrsto let zvest naročnik in bralec »Domoljuba«, pošten, krščanski oče in gospodar. N. p. v m.l

d Sedež Trboveljske premogokopne družbe se je prenese z Dunaja v Ljubljano. Ljubljana bo na davkih s tem prav znatno pridobila. Palačo trboveljske družbe na Aleksandrovi cesti prav pridno grade.

d Čuden dogodiljaj. Iz Reteč pri Škofji Loki se nam poroča: V četrtek dne 15. decembra je vozil na Gorenjsko tovorni vlak med drugim tudi 2 vagona kokoši. Pa takoj od Medvod gori, zlasti pa še v Gorenji vasi in Retečah jih je začel nekdo (najbrž inšpicient vagona) metati ven ključč ljudem, ki so bili slučajno navzoči: Jejte, saj so zdrave, samo zmrznile so (namreč kure). In ljudje so pobirali, nekateri so jih nabrali cele žaklje, in jedli. Toda koj drugi dan se je pokazal učinek te »ofceti«. Mnogo jih je dobilo drisko. A glavna in žalostnejša reč pa je to, da se je pokazala kurja kuga, ki strašno razsaja sedaj po vseh teh vaseh. Ljudje so namreč odpadke od zmrzlih iz vlaka zmetanih kur dajali kokošim in te so našle. V soboto in danes pa s strahom in trepetom gospodinje gledajo, kako jim gineva kurji rod; kokoši postane dremava, mršava in v 24 urah pade in po njej je. Včeraj je pri neki hiši tako padlo osem kokoši — in še gre naprej. »Kaj bo, kaj bo?« Tako vprašujejo judje.

d Knjiga, izdana od podpreglednika finančne kontrole Alojzija Ermenca v Planini pri Rakeku za izračunavanje prostornin, površin, žive teže goveje živine itd. je že v tisku in je ni bilo mogoče še izgotoviti radi preobilice dela v tiskarni. Ista bo razposlana v januarju. Tozadevna povpraševanja so nepotrebna in so v zvezi samo s stroški. Naročniki naj potrpijo, ker gotovo dobijo vsi naročno knjigo. Ni se bati nobene izgube.

d Za naše nove naročnike začne z novim letom izhajati povest »Čudodelna skrinica« izpod peresa domačega pisatelja. Seveda bo sedanja povest, ki postaja vedno bolj zanimiva, še nadalje izhajala.

d Dve ladji sta trčili druga ob drugo na Donavi pri izlivu Save. Ladja »Prizren« je bila predrt in se je potopila. Potniki so se vsi rešili.

d Nesreča v rudniku. V rudniku Zenica v Bosni se je vnel plin, ki je eksplodiral in zasul neki rov. Osem rudarjev je ostalo na mestu mrtvih, pet pa je poškodovanih.

d Umrli je na Grosupljem gosp. Jožef Okorn dne 18. dec. v 81. letu svoje starosti. Bil je vzoren mož, cerkven ključar nad 50 let, umen gospodar in vnet pristaš SLS. Naj počiva v miru!

d Tudi po drugih krajih manjka vode. Italijanski listi poročajo o velikem prmanjkanju vode v Genovi. Tam že sedem mesecev ni deževalo in vsi vodovodi so popolnoma izsušeni. Prebivalstvo noč in dan oblega malčestevilne javne vodnjake, v katerih je še kaj vode. Ljudje kupujejo vodo po 30 stotink liter, po ceni torej, kakor se je pred vojno prodajalo vino.

d Obmejna straža je ranila tihotapca Ulriha Keršnika s Kort na Koroškem, ko je prenašal tihotapsko blago preko Grinтовca v Jugoslavijo.

d Zdravilen med. Ker je v prometu mnogo ponarejenega medu, je na željo čebelarjev in konsumentov prevzelo razpečevanje pristnega zdravilnega medu Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani. Ker pa društvo nima nastavljenec in se vrši prodaja brezplačno, se oddaja med samo v zaprtih kozarcih po 1/8, 1/4, 1/2, 1 in 1 1/2 kg, da se s tehtanjem ne zgublja čas. Med se dobi pri blaginiku Čebelarkega društva g. I. Mesarju v Jugoslovanski knjigarni (I. nadstropje).

Ljubljanski kongres l. 1821.

(Ob stoletnici sestavljen V. S.)

(Konec.)

Neapolska kraljica z 2 princesama je prispela v Ljubljano 29. januarja. Naslednji dan je bila vojaška parada na poravnem kapucinskem trgu (sedaj Kongresni trg). Cesar in modenski vojvoda sta prihajala z bliščastim spremstvom, ruski car v uniformi svojega avstrijskega polka, cesarica pa se je pripeljala s svojim očetom neap. kraljem. Zvečer je šla vsa ta gospoda poslušat opero Seviljskega barbara, ki so jo peli nemški pevec.

Vojaštvo, ki mu je bilo naročeno, da mora v Neapel odpotovati, je jelo od severa prihajati. Kadar je večja četa došla, je bila parada, tako 1., 2. in 3. febr.

Metternich piše 7. februarja: »Danes je prekorajlo reko po 60.000 vojakov. Danes me navdaja isto čustvo kot 15. avgusta 1813: Čut, da sloni armada na tvojih ramah, vendar ti hlače«

Ko je bil 8. februarja cesaričin rojstni dan, je prišel ruski čar deštitat v modri nemški civilni suknji in je ostal ondi pri obedu. Zvečer je bila slovesna razsvetljava. Kardinal Spina je 11. febr. ob asistenci zagrebškega in ljubljanskega škofa posvetil v škofa spovednika neapolskega kralja. Dan pozneje je bil rojstni dan cesarja Franca. Slovesnosti so presegale tiste z dne 88. februarja.

V februarju so diplomati dovršili svoje delo. Metternich je govoril 28. febr. poslovljni govor. Mnogo jih je odpotovalo, vendar pa se kongres še ni končal. Saj so se nemiri v Italiji ponavljali na raznih krajih zlasti v Piemontu. Toda avstrijske čete so pomirile upornike v veliko zadovoljnost kongresistov.

Car je obedoval vsako nedeljo pri cesarju Francu. Metternich pa je hodil skoro vsak večer k carju na čaj. Car je Metternicha zelo cenil. Znanost bila že prej, saj je dobival Metternich že od l. 1815. od carja vsakoletno nagrado 90.000 cekinov.

18. marca se je peljala cesarica v Škotsko Loko obiskat uršulinsko šolo. 8. aprila so v Ljubljani slovesno praznovali zmago nad italijanskimi uporniki. 18. aprila piše Metternich: V kakih treh tednih bo Ljubljana kakor izumrla. Malo za lastavci se bomo na Dunaj povrnili. Zal mi je, da zapustimo to lepo deželo. Lepa je res sedaj, ko vse zeleni in obrobajo visoki sneženi vrhovi alp daljne obzore.

Veiki teden se je udeleževal dvor vseh pretresljivih obredov v stožnici in zlasti velikonočne procesije. Velikonočno nedeljo se je udeležil tudi car sv. maše in Te Deuma v zahvalo Bogu za uspeh nad uporniki v Italiji.

22. aprila '3. obhajal ruski dvor v škofiji svoj velikonočni praznik. Tudi pravoslavni graničarji so bili povabljeni.

Metternich je 1. maja zapisal v svoj dnevnik: »Pokrajina je vedno lepša; diplomati napravljajo dalnje izlete. Včeraj sem tudi jaz prvič mogel izleteti. Izgleda sem z malim Nesselrodom za celih 8 ur iz pisarne. Nesselrode, ki ni videl višjih hribov kakor ob porenskih bregovih, je bil zavzet kot otrok.

12. maja je bil pri ruskem carju poslovljni dan; 13. maja se je pa odpeljal. Škofu Gruberju je izročil v spomin z dragocenimi kamni okrašen naprni križ z verižico.

Metternich piše 15. maja: Dospel sem na visoko goro. »odkoder vidiš več milij daleč najlepše pokrajine. Če to gledam, se vedno vprašujem: kako se je moglo udomačiti v taki grdi deželi? Diplomati so žalostno odpotovali, jug vleče pač nase in to pojasnjuje marsikaj v zgodovini.

16. maja je Metternich zjutraj svojemu dnevniku tele besede: »Mesto je postalo vas; ulice so prazne; vse mine, tudi veličina Ljubljane.«

Cesar in cesarica sta se dne 20. maja udeležila sv. maše pri uršulinkah; obiskala sta nato samostan, se pozneje poslovila od vseh civilnih in vojaških zastopnikov in odšla naposled na sprehod v Lattermannov drevored. Zvečer je bila še laška opera »Eduardo e Cristina«, toda samo drugo dejanje in potem burka »Durandoe. Prihodnji dan, 21. maja, je deževalo in cesar se je z cesarico odpeljal preko Celovca na Dunaj. Solarji so visoko dvojico pozdravljali z zelenimi vejicami in belimi prtiči.

Metternich se je odpeljal 22. ma'a. Na predvečer je pisal pismo, kjer pravi: »Ločiti se mi je od tega dobrega in lepega mesta, ki je napravilo med svetom toliko vrišča. Nemiljiv pa je uspeh. Storili smo veliko dobrega. Ljudje sicer tega ne bodo uvideli, ker se človek bolj boji osemndnevne mrzlice, kakor se pa veseli osemletnega zdravja. Jutri odidem odtod in obiščem v spremstvu radovljiskega graščaka grofa Thurna Bled; potem se preko Korena povrnem na Dunaj.« Tako se je res tudi zgodilo. Preko Korena, Celovca, Knittelfelda in Brucka, se je napelil v šesteroprežnem vozu na Dunaj, kamor je prispel v 4 dneh.

V spomin na svetovni kongres je imenovalo ljubljansko mesto trg, kjer so se za kongresa vršile tolike slavnosti Kongresni trg. Nameravali so tudi še postaviti v spomin na ta dogodek spomenik, namreč na marmornatem podstavu se dvigajoč obelisk z basreliefom iz vilita železa in s tremi napis. Proračun se je glasil na 10.918 fl. V kratkem so nabrali skoro ves ta znesek, spomenika pa niso postavili. Zakaj ne? Zgodovinarji tega niso zaznamovali. Morda zato, ker so nekaj let pozneje postavili dva spomenika v spomin na osušenje ljubljanskega barja. Osuševanje barja je bilo posledica prisotnosti cesarja Franca.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spis: Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dah.)

Konec tega čudnega dožodka je bil ta, da sem se spoutaknil ob nekega okostniaka in na pol omamljen obležal med podnosi z zakladi in srčno obimal neko lobanjo v mnenju da je Kvikov čevelj.

On me je tako v dišil in ker nisva vedela, kaj početi, sva sedla sredi med mrtvece in poslušala. Toda zdaj sta bila ona dva očividno tako daleč, da nas je glas Oliverie-vega klicanja došel samo v domišljiji; bili so čudni znaki, ki so prihajali, ne vem, od kod.

»Ker smo odšli kot bedaki s tako naplavo, da smo pozabili užgalice nam pač ne kaže drugega kot čakati,« sem dejal. »Brez dvoma bodo Abati ob svojem času premašali svoj strah pred duhovi in prišli za nami sledat.«

Jaz sam bi rad isto storil. Pri luči mi za te mrlice ni nič, v temi je pa stvar druga. Ali jih ne slišite, kako rožljajo s svojimi bedri in se okoli naju pošovarjajo?

»Gotovo nekaj slišim,« sem odgovoril. »toda mislim, da je to odmev naših lastnih elosov.«

»Prav; potem pa jezik za zobe, morebiti bodo oni svoja tudi, ta način pogovora ni kaj prijeten.«

Tako sva obmolnila, čudno mrmramie se pa še vedno nadaljevalo; prihajalo je očividno od oboka za nama.

Kako pol ure je na ta način preteklo in še vedno ni bilo znaka Abatičev ali naše poredane dvojice. Kvik je začel brskati po svoji obleki. Prahal sem da kaj počne.

Ne morem se iznebiti misli, da sem imel neke voščeno užgalico. Spominjam se, da sem jo čutil v enem obeh žepov te suknje na dan, preden smo odšli iz Londona. Ker sem se kaj mislil, da je ni varno tako imeti, sem jo spravil v škafličico. Da bi le mogel to užgalico najti, bi imeli polno bakeli, zakaj jaz sem se svoje butarice ves čas držal, dasi nisem nič nanjo mislil, ko so nam svetilke ugajale.

Ker v narednikovo užgalico nisem prida verjel, nisem odgovoril iz iskanje se je nadaljevalo, dokler ga nisem nenadoma slišal zavpiti:

»Primaruba, tukaj je v podvleki. Da, in glavico je čutili dobra. Zdaj gospod doktor, pa držite dve bakli meni nasproti; tukaj pripravi, ogenj! In prižgal je užgalico in jo pritegnil h koncem smolnatih bakeli.

Hipoma sta zažlepolali in razširili močno svetlobo v tej strašni temi. V tej svetlobi sva —samo za hip— videla nenavaden prizor, ki ni bil brez mika. Pozabil sem povedati, da je v središču tega oboka stal nekak oltar, ki ga pa do tega trenutka nisem videl.

Na najnižji stopnici sta tako blizu, da sva ju modla popolnoma določno videti, sedela Oliver Orme in Makeda. Hči kraljeva; sedela sta blizu skupaj, tako da je Makedina glava počivala na njeovi rami, on jo je na očividno nameraval poljubiti na ustnice.

»Desno kreni z licem,« je zasikal narednik s poveljujočim elascu, »in pozor na čas!«

In tako sva se okrenila na desno, zavoljo dražljivega dima bakeli začela elasno kašljati, odšla preko lame in kot slučajno zadela na našina izgubljena tovariša. Priznamam, da nisem vedel kaj reči, toda Kvik se je ob tej priliki izkazal plemenitega.

»Vedel sem, da vas vidim, gospod kapitan,« je dejal Oliveriu. »Zelo sem se bal za vas, gospod, med tem pa k sreči v podvleki našel užgalico. Če bi bil profesor tukaj, bi jih bil imel vse polno, za kar se mora zahvaliti neustanemnemu kajenju. Še če so gospe zraven. Ah ni čuda, da te vaše veličanstvo oslabelo na tem vročem kraju, uboga mlada

stvarca. Sreča je, da je niste izžubili, gospod. Ali bi se mogli — menite opirati, če se začnemo premikati. Sam se ne morem nudi, ker sem si poškodoval nož nad zobom nekake mrtvega kralja, pa so tudi moje roke polne bakeli. Pravite, da morete? Poidimo torej, zakaj te bakle ne bodo večno trajale. Priznate, gospod, veličanstvo za roko in pojdimo. Jaz z baklami poidem naprej.

Na ves taovor Oliver ni niti besedice odgovoril, ampak je nezaupno gledal preko Makedine postave, ki je očividno zelo oslabila. Samo ko sem si hotel ponuditi nekaj običajne pomoči, si je opomogla in dejala, da je lahko sama, kar je pomenilo oporo Ormejeve roke.

Konec tega je bil, da je ona šla dalje mi pa tudi, zakaj bakle so trajale, da smo orišili do ozkega, strmeča predora: in ko smo zavili

okoli vogla, sma zagledali svetilke, ki so gorele v luknji, potem je bila seveda stvar lahka. »Doktor,« je dejal Oliver z glasom narejene brezbriznosti to noč, »ali ste v grobnici kraljev danes popoldne kaj opazili?»

»Seveda sem,« je odgovoril, »vi tihi! Karpada, jaz se ne ukvarjam s starinoslovijem kot ubogi Higgs, toda pogled me je presenetil, kot nekaj čisto posebnega. Če bi hotel nauke dati, kakšno nasprotje med temi vladarji in njih mlado in sprelepo naslednico, polno življenja in ljubezni — tu me je ostro pogledal — »ljubezni do svojega ljudstva, kakor jo je brez dvoma v svojih dneh —

»Ah, molčite o tem, Adams! Jaz ne potrebujem modroslovskega predavanja z zgodovinskimi prispodobami. Ali ste opazili kaj razen kosti in zlata ko je ta nedopovedljivi osel Kvik nenadoma privil luči — prižgal vži-

galico, hočem reči, ki jo je na nesrečo s seboj imel.«

Zdaj sem vse aktriranje opustil in se položaju po robu postavil.

»Dobro, če vam je tzeba resnice,« sem dejal, »jaz ne prav veliko, zakaj moje oči niso več tako dobre, kot so navadno bile. Toda narednik, ki ima izredno ostre oči, je menil, da vas je videl poljubiti Makedo, to domnevo je navidezno tudi vaše ostalo ravnanje podpiralo. Toda seveda sva se lahko motila. Ali naj vas tako razumem, da sva se motila?»

»Oliver je narednikove oči izročil čudnim nezgodam, nato pa se je v navalu odkritosrčnosti priznal, saj skrivanie ni bilo nikdar njegova moč, in dejal:

»Nista se zmotila, ljubiva se, in to se je pokazalo nenadoma. Mislim, da so nenavadne okoliščine delovale na našine živce.«

Pred ogledalom more vsakdo vsak dan opazovati, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja nad 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto. Fellerjeva »Elsac« pomada za lice, Fellerjeva »Elsac«-Tanochina-pomada za rasi las (dva lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 52 K). Fellerjevo »Elsac« lilično mlečno milo, najboljšje »milo lepote«, 4 kosci poštn. prosto 98 K. Eugen V. Feller, Stabla donja, Elsatrg 16, Hrvatsko.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljšje in najceneje.

Tvrdba
R. BUNC IN DRUG
Celje Ljubljana Maribor

Želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
vesel Božič.

**Misi - podgane
stencil - ščurki**

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in hišnim mišim 16 K, za podgane 20 K, za ščurke, posebne močne vrste 26 K, posebno močna tinktura za stencile 15 K, uničevalec moljev 10 in 20 K, prašek proti mrčesu 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 10 K, mazilo za uši pri živini 10 K, prašek za uši v obleki in perila 10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (unič. rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mravljam 10 in 20 K. Preprodajalec popust.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Domače

„ZLATOROG“ MILO

Je po svoji izborni kakovosti nedosegljivo.

Prva mariborska tovarna mila, Maribor.

Glavno zastopstvo za Slovenijo
Celje

R. BUNC IN DRUG
Ljubljana

Maribor.

Brinje in hruške se zopet dobe pri
Frane Pogachnik-u,
Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 4783

Domačo semensko deteljo
kupi po najvišji ceni **FRAN POGAČNIK** v
Ljubljani, Dunajska cesta št. 36. 4178

**Ako nočete, da vam pogine
vaša perutnina vsled kolere,**

dajte jo cepiti s cepivom in serumom, koje dobivate
v najboljši vrsti in vedno sveže pri:

JUGOSLOVANSKEM SERUM-ZAVODU D. D.,
Zagreb, Bienička cesta št. 21.

Telefon 14-45. Brzjaviti: Serum, Zagreb.

FIZOL ribničan, mandalon in prepe-
ličar (kokos)

SUHE GOBE

kupi po najvišji ceni in plača najvišje dnevne cene

KMET & KOMP., Ljubljana,

Gospodstvska cesta št. 8.

PROSIM ZA PONUDBE

ANDROPOGON

najboljše sredstvo proti izpadanju las in brade
razpošilja

BALON in ROSINA, Maribor

Steklen. 80 K. poštnina se sračuna posebej.

Zobotrebece

kupi po najvišji ceni tvrdka
M. Tomažin, Rašica, pošta Velike Lašče.

POZOR MLINARJI!

Pristna volnena mlinska sita

24 in 32 cm široka, po znatno nižani ceni, kakor
tudi prvo- svileni sita svetovnoznane švicar-
ske znamke Albert
Wydler priporoča trgovina Avgust Čadež, Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 35, nasproti »Stare Tišlerjeve
gostilnice. ZABTEVAJE CENTKE!

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

kupi po najvišji ceni devize in valute

po najugodnejših dnevnih cenah.

ima poseben borzni oddelak. Prevrzema vsa bančni posla.

Telefon št. 5.

Deteljno seme in vse druge pridelke pla-
čuje najbolje **SEVER &
KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12.** Zahtevajte
naše tržno poročilo, ki se vam bo ob vsaki pre-
membi cen brezplačno doposlalo. 4220

Slovenska gradbena družba z o. z.

LJUBLJANA

LJUBLJANA

(Tehnična pisarna v tovarni Keršič.)

Spodnja Šiška. Telefon 180.

Izvršuje vse vrste visokih in globokih stavb,
betonske in železobetonske gradbe, vodne
gradbe, železobetonske tlačne cevi do tri
atmosfera tlaka, električne centrale, iskri-
ščanje vodnih sil, moderne industrijske
zgradbe, silos, mostne gradbe.

Posebnosti: biološke in mehanične čistil-
nice za vsakovrstne industrije, leseni polne-
stenski nosilci za strehe s velikimi rasponi
do 55 m, lesena in kombinirana skladišča.

4500

Izvršitev

tozadnjih načrtov in proračunov.

Feller-jev „Elsafluid“

Za prodávající:

Eugen V. Feller, lekarnar
Stubica donja, Elsetro 16. Hrvatsko.

Eugen V. Feller, lekarnar

Stub'ca dopis Elsetra 16. Hrvatsko.

**BETON - ŽELEZO BETON -
VODNE ZGRADBE -
ELEKTARNE**

**Stavbeno
podjetje**

INŽ. LAURENČIČ & CO

42 DOBROVA
RIHSKA CESTA Nº 2

IZRABA VODNIH SIL

**ZABEHLINI-JEZUJI-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI
PRORČUNI-NADRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO. ☐**

Iščem pošteno, ubogljivo dekle

(zdravo, preprosto) v službo za vsa domača dela
(brez polja in živine). — Naslov: gospa Katinka
Gilly, pošta Višnjagora št. 42, Dolenjsko. 4732

Denarja ni.

draginja je velika, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju s prodajo nekega izdelka

gotovo do 100 kron na dan zaslužiti, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamko za odgovor. — JOSIP BATIČ, Litija. 4134

ROVACNICO

oddam v najem s prostim stanovanjem pri Zagarskem podjetju na Dolenjskem. Vse orodje proti kavciji na razpolago. Prednost imajo podkovni kovači. — Naslov: Josip Javornik, Zalna, pošta Višnjagora, Dolenjsko. 4637

Srečno novo leto

želi vsem svojim naročnikom, posebno

kmetijskim zadrugam in konsumnim društvom

GOSPODARSKA ZVEZA, Ljubljana.

Podružnice: CELJE — KRANI — NOVOMESTO — RADOVLJICA.

Telefon 3lev. 137.

*Brzajavl: Gospodarska,
Ljubljana.*

Jekleni zvonovi za cerkve

iz najstarejše livarne jeklenih zvonov na svetu

**Bochumsko društvo za rudarstvo in izdelavo litega jekla
v Bochumu na Vestfalskem**

razpošilja

A. Mickerts & Co. Odd. V. b.

Wien I. Ring 12. November št. 10.

Prednosti jeklenih zvonov: lep, sonoren čist glas v veliki daljavi, brezmejna trpežnost, 25 letno jamstvo pri normalni uporabi. Doslej je bilo dobavljenih 15.000 zvonov.

Pozor!

Novoletna darila

si ogliete samo pri

manufakturnem oddelku Gospodarske zveze, Dunajska cesta 29 na dvorišču.

Velika zaloga suknja za moške in ženske obleke in najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Bučlike
Ženske ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Uspešno leto 1922

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
tvrška

R. Bunc in drug
Celje - Ljubljana - Maribor.

Kolovrate za presti in druge
lesene,
košariške in žimnositarke izdelke dobavlja po
nizki ceni **M. česenj, Kranj.** 4521
trgovina

Lesna družba Ilirija. Ljubljana.
Kralja Petra trg (pred sodnijo), nakupuje blode
vsake vrste, cele gozdne parcele, trame in deske
vsakovrstnega lesa. 3814

Pohištvo in tapetniška delavnica

spalne in jedilne sobe, pisarniške oprave, fotelje,
klubske garniture, modroce, kuhinjske oprave,
železne postelje, velike in otroške, vsake vrste, po
nizki dnevni ceni priporočata **BRATA SEVER,**
Ljubljana, (Kolizej), Gospodarska c. 13.

Lepo črno BRINJE
oddaja po **Ivan Jelačin,** Ljubljana, Emon-
ska cesta šte. 2. 3815

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za
živo, po pošti 5 zamotkov po 1/4 kg
za 50 kron. Glasom ukaza deželne
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
nari, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne
zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zajutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na
tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov
po 1/4 kg 100 kron.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku
in živalih Naftol-mazilo, ki je brez
duha in ne maže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRANKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikana)

Trst - Amerika

prevažna potnike v New-York redno 3 krat
v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojas-
nila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Proda se enonadstropna hiša

v Višnjigori na Dolenjskem, sredi mesta št. 50:
6 sob, 2 kuhinji, klet, klavnic, ledenica, hlev in
njiva. Stanovanje dobi kupec lahko takoj. Več pove
Franc Kristan, čevljar, Šmarca 11, p. Kamnik, Gor.

Staro železo, lito in kovano, cele vagona
kupi po najvišjih cenah
Centralna nakupovalnica starega železa v Ljubljani,

PREDIVO trto ne prodajte poprej,
dokler ne vprašate
tvrdko **IVAN N. ADAMIC,** Ljubljana, Sv. Petra
cesta št. 31, — katera plačuje najvišje. 3453

ŽENINI IN NEVESTE

ako si hočete gotovo prihraniti nekaj denarja ne kupujte drugod bale kot le pri

„Ivanki“ F. & I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29,

ki ima v zalogi veliko izbiro blaga za moške in ženske obleke n. pr. črne sukno,
kamgarne, razne ševrote, svilu, žamet, klot, kotenino belo in pisano, cv. lha, platna
za rjuhe, namizne prte, navadne in fine odeje domačega izdelka, svilene, volnene
robe in šerpe moške in ženske srajce, ovratnike, kravate, vevenine (šlingarijo) in
drugo različno blago, vse po najnižjih cenah.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaup-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšen denar.
Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

„ZLATOROG“ MILO da
snežnobelo
perilo.
PRVA MARIBORSKA TOVARNA MILA, MARIBOR.

Glavno zastopstvo za Slovenijo
R. BUNC in DRUG

Celje

Ljubljana

Maribor.